

Ons: Conflito pesqueiro entre españois e portugueses.

O caso do *Río Múrtiga*

Celestino Pardellas de Blas

A Illa de Ons ten unha situación privilexiada nas Rías Baixas, facendo de ponte entre as rías de Vigo, Arousa e Pontevedra. Polas súas augas, ao longo dos séculos, navegaron barcos de todo tipo e teñen xurdido innumerables episodios de guerra, comerciais, pesqueiros, deportivos,...., e tamén, por desgraza, grandes traxedias.

As noticias de mediados dos anos 70 do pasado século, comentaban que os incidentes entre embarcacións de arrastre e palangreiros eran moi frecuentes debido a que os arrastreiros lanzan o seu aparello e navegan con el remolcándoo polo fondo. Sen embargo os palangreiros, deixan fondeadas as súas artes e, ao non se dar conta das boias destes, os arrastreiros as levan por diante, de aí que xurdan constantes incidentes entre as tripulacións das dúas artes.

Nas proximidades da Illa de Ons, produciuse un conflito entre un pesqueiro de Marín e varios barcos portugueses. Tivo lugar o 11 de abril de 1975. O día 15 o armador do pesqueiro *Río Múrtiga*, a pre-

gunta dos xornalistas, facía estas declaracións no xornal ABC: “ *Los tripulantes del pesquero Río Múrtiga no hicieron disparos contra barcos portugueses, ni llevan armas a bordo.*”

O armador recibira unha comunicación doutro barco que lle servira de ponte para poder enlazar coa telefonía do *Río Múrtiga*, e grazas a iso puido comunicarse coa tripulación e preguntar sobre o acontecido, ao que lle contestaron dicindo que: “... *lo único que había ocurrido fue que el Río Múrtiga había sido apedreado por unos pesqueros portugueses*”.

Segundo a primeira versión do arrastreiro, o accidente ocorreu preto das Illas de Ons en augas xurisdicionais españolas. O *Río Múrtiga* realizaba faenas de arrastre en fondos de 140 brazas. Nun momento dado, o arrastreiro español viuse rodeado por uns barcos palangreiros portugueses e sen máis, dende estes, comezaron a lanzarlle pedras.

O *Río Múrtiga* non fixo caso a esta provocación e co fin de que o conflito non fora a maiores, abandonou a zona.

Porén, os portugueses, na prensa do seu país, van a dar unha versión distinta, dicicindo: “... cuando el pesquero portugués *Gloria a Deus se hallaba pescando con sus palangres en la plataforma continental española, surgió el pesquero español Río Múrtiga, que impedía las maniobras del pesquero luso. El patrón portugués amenazó al español de abordarle con la proa si es que no cambiaba el rumbo...*”.

O “Río Múrtiga”

Seguindo coa versión que fan os portugueses: “... desde el pesquero español se hizo un disparo de escopeta que alcanzo en las manos al marinero portugués Antonio Nogueira...”. Parece ser que os portugueses no se amedoñaron e: “...contestaron lanzando piedras, mientras los españoles hacían nuevos disparos que alcanzaron al también portugués João Justo Portela...”. Sen sairmos da versión dada polos mariñeiros portugueses, estes din que mirando o cariz que tomaba a contenda: “...intervino otro pesquero portugués, el “*Cidade de Viana*”, contra el que también dispararon los españoles, alcanzando a tres marineros portugueses que resultaron con lesiones en brazos y piernas...”

Non sabemos como rematou esta trifulca, pois segundo a versión facilitada polos portugueses, rematan a nota de prensa é dicindo que: “...los heridos fueron asistidos en un centro sanitario de Viana do Castelo y el Sindicato Libre de esta localidad hizo público un comunicado en el que deplora la actitud de los tripulantes del barco español y lamenta los incidentes ocurridos”. O día 18 saía publicado na prensa galega e española a seguinte nova: “*Llega a Vigo el pesquero que protagonizó un incidente con palangreros portugueses en las proximidades de la Isla de Ons*”.

Agora van ser os pescadores marinenses os que dean a súa versión dos sucesos ocorridos. Contan que estiveron nunha situación moi apurada, pois víronse cos aparellos no mar e en discusión cos tripulantes de catro barcos portugueses, que os ameazaban apostados dous a cada costado: Os portugueses comezaron a lanzar pedras contra o *Río Múrtiga*... Entón, a tripulación marinense viuse na obriga de: “...sacar una escopeta de aire comprimido con el único ánimo de defenderse e intimidarlos, porque temieron que si tiraban botellas, lo único que tenían a mano, habrían herido a algún pescador portugués...” Na chegada do pesqueiro ao porto de Vigo podíanse ver claramente: “... los cristales rotos, una puerta lateral rajada y roto también el cono del radar. A bordo se han recogido más de 15 kg. de piedras, algunas del tamaño de un puño...”.

Relataban os mariñeiros galegos que este episodio é un máis dos moitos incidentes que pasan no mar, pero esta vez tivo excesiva publicidade, en especial pola prensa lusa. De todos os xeitos, todos se achegaron á Comandancia de Mariña para prestar declaración e presentar a correspondente denuncia.

Como dicía ao principio deste artigo, a Illa de Ons e as súas proximidades teñen unha enorme historia que contarnos. Esta que vimos de narrar é unha anécdota máis das miles que, cun pouco de investigación, se poderían aportar á historia deste arquipélago que forma parte do único Parque Nacional galego. Hai só que agardar a que a administración competente poña sobre a mesa as axudas necesarias para que a Universidade, Centros de Investigación..., e investigadores particulares teñan esas posibilidades técnicas e económicas necesarias para poderen realizalo.

Barcos de arrastre Foto: Santos Álvarez - Faro